

- 1941 Pijp Groot C vermeldt:
 Anno Domini 1941. Jozeph Adema
 fabicius Amstelodamenses me rest(1)
 Adema vermeld in zijn rapport dat het pedaalwelbord is gemaakt
 van een eikehouten schot met teksten van de Geloofsbelijde-
 nis(2). Dit schot hangt nu in het Noorderportaal. De tekst
 luidt: almachtige Schepper d
 aerden en in Jesum Christi
 gheboren Zone Onzen Heere die
 der Geest geboren uit de ma
 de heeft onder Pontio Pilato
 (1) AOK, inv.nr. 1865 (gegevens orgel)
 (2) AOK, inv.nr. 1858 (gegevens orgel)
- 1941 Stemmen van het orgel door Adema, f 30,80.
 AOK, inv.nr. 168 (Kasboek 1935-1946)
- 1943 februari
 Stemmen van het orgel door Adema, f 40,90.
 AOK, inv.nr. 168 (Kasboek 1935-1946)
- 1944 januari
 Betaalde rekening van Adema van f 43.50.
 AOK, inv.nr. 168 (Kasboek 1935-1946)
- 1945 februari
 Betaalde rekening van Adema f 43.50.
 AOK, inv.nr. 168 (Kasboek 1935-1946)
- 1945 november
 Rekening van J. van Putten te Kampen voor reparatie en stemmen
 van het orgel f 25,10.
 AOK, inv.nr. 1848 (gegevens orgel)
- 1962 23 mei
 Brief van het Ministerie van O.K. en W over de toestand van het
 orgel, met name de windlade.
 AOK, inv.nr. 1861 (gegevens orgel)
- 1962 15 juni
 Brief van het Gemeentebestuur van Kampen aan het kerkbestuur
 over het al of niet restaureren van het orgel.
 AOK, inv.nr. 1861 (gegevens orgel)
- 1964-1976
 Oktober 1963 werd de kerk wegens gevaar voor vallende stenen
 gesloten. Er werd in de tuin van de pastorie, Burgwal 105, een
 Noodkerk gebouwd die tot eind 1975 dienst zou doen. Hierin vond
 een deel van de inventaris van de kerk een plaats. Het orgel
 bleef achter, wachtend op wat komen zou. Er zou al gauw wat
 gebeuren. In januari 1964 werd door het kerkbestuur aan de Firma
 Vermeulen te Alkmaar de opdracht met voorwaarden verstrekt voor
 demontage en opslag van het orgel. Het zou nog tot mei duren
 voor met het werk werd begonnen. Van 11-23 mei werd het orgel
 geheel gedemonteerd en opgeslagen op de zolder van de toenmalige
 Jeugdherberg, thans Gemeentelijke Muziekschool. Een leuke vondst
 was de klok die in 1811 genoemd wordt. De opslagruimte was niet
 afdoende beschermd en er werden vernielingen aangericht en

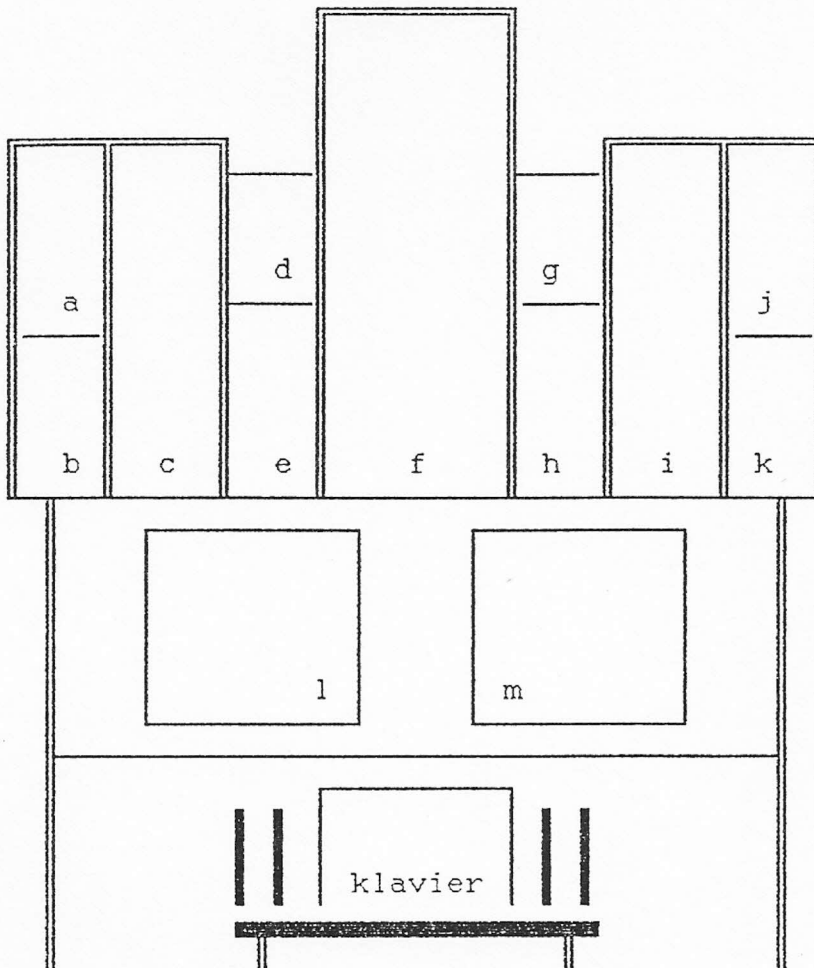
pijpwerk door elkaar gegooid. Het orgel werd toen naar de werkplaats van de Firma Vermeulen te Alkmaar getransporteerd. Intussen kwam ook het overleg op gang over restauratie van het orgel met het Ministerie van C.R.M. Het is immers een orgel met een rijke historie. Juni 1974 diende de Firma Vermeulen een Begroting in, waarop later nog een aanvulling volgde. Genoemd werd: algehele restauratie met inbegrip van het vrije pedaal (thans achter het orgel geplaatst)(1) met Subbas 16', Prestant 8' en Trompet 8'. Restaureren en beplakken van de frontpijpen; restauratie en veranderen orgelkas (het onderstuk werd smaller gemaakt); herstel van de klaviatuur en het weer aanbrengen van de schuifkoppel en levering van een aantal nieuwe frontpijpen voor niet-sprekende velden. Door de heer G. de Wit uit Waddinxveen werd nieuw snijwerk gemaakt (snijwerk wat in het front de velden onder en boven afsluit). In verband met de officiële opening van de kerk in september 1976 komt de hele zaak in tijdnood. Eindelijk, in de week van 5-9 april 1976 werd begonnen met de opbouw van de orgelkas. Nu kon er ook met het schilderwerk begonnen worden, wat uitgevoerd werd door de Firma Slik uit Kampen. Vooral het vergulden van al het nieuwe snijwerk, de oude zonneploek en de wangstukken was een tijdrovende bezigheid. De Firma Vermeulen zorgde intussen voor het binnenwerk van het orgel en wat daar al zo bij komt. Op 5 juli werd begonnen met het intoneren. Als laatste werden de niet-sprekende pijpen geplaatst in de velden links en rechts boven het klavier. Deze waren aangebracht om het onderstuk van het orgel minder hoog te laten lijken(2). Op donderdag 16 september werd de kerk tijdens een feestelijke viering weer in gebruik genomen. Het orgel werd bespeeld door J.J. van der Harst, adviseur bij de restauratie. 's Avonds om 20.00 uur was er een orgelconcert dat ook door Van der Harst werd verzorgd(3).

(1) *250 jaar orgelmakers Vermeulen, 1730-1980*. J. Vermeulen. Alkmaar, 1980. pag. 110-11.

(2) AOK, inv.nrs. 1860-1876 (gegevens orgel)

(3) AOK, inv.nr. 1887 (Programma ter gelegenheid van de officiële opening van de O.L.Vrouwe- of Buitenkerk, 16 september 1976, blz. 7)

DE ORGELPIJPEN

Overzicht van de verschillende tijdsperioden van het pijpwerk:

De pijpen in de frontvelden:

- a: 7 niet-sprekende pijpen uit 1975
- b: 9 niet-sprekende pijpen uit de 16e eeuw
- c: gedeeltelijk 16e eeuws pijpwerk
- d: 7 niet-sprekende pijpen uit 1975
- e: gedeeltelijk 16e eeuws pijpwerk
- f: gedeeltelijk 16e eeuws pijpwerk
- g: 7 niet-sprekende pijpen uit 1975
- h: gedeeltelijk 16e eeuws pijpwerk
- i: gedeeltelijk 16e eeuws pijpwerk
- j: 7 niet-sprekende pijpen uit 1975
- k: 9 niet-sprekende pijpen uit de 16e eeuw
- l: niet-sprekende pijpen uit 1975
- m: niet-sprekende pijpen uit 1975

Hoofdwerk:

Prestant 8'	16e en 17e eeuw. a uit 1975
Quintadeen 16'	uit 1754
Fluit douce 16'	uit 1754, met pijpen van ouder materiaal
Octaaf 4'	16e en 17e eeuw
Speelfluit 4'	uit 1754, met pijpen van ouder materiaal
Mixtuur	1975, Vermeulen
Scherp	1975, Vermeulen

Positief:

Cornet disc. 3 st.	17e eeuw
Holpijp 8'	16e en 17e eeuw
Quintadeen 8'	16e en 17e eeuw en 1975. Vermeulen
Octaaf 4	16e en 17e eeuw
Fluit 4	16e en 17e eeuw. hoeden en roeren 19e eeuw
Gedaktquint 3'	1975, Vermeulen
Gemshoorn 2'	1975, Vermeulen
Octaaf 2'	1975, Vermeulen
Sexquialter	17e eeuw en 1975, Vermeulen
Trompet 8'	16e en 17e eeuw

Pedaal:

Subbas 16'	19e eeuw
Octaaf 8'	19e eeuw en 1975, Vermeulen
Trompet 8'	1975, Vermeulen

Het orgel heeft 2 afsluiters, een tremulant, een schuifkoppel-
hoofdwerkpositief en een koppel pedaal-hoofdwerk.

Uitgebreide technische informatie treft men aan in het
artikel van O.B. Wiersma. Het orgel in de Buitenkerk te
Kampen, in: *Visitatio Organum*. Afscheidsbundel Prof. M.A.
Vente, 1980, blz. 587-602.

1987 nov./dec

Reparatie en stemmen van het orgel door de firma Flentrop. Het
is de eerste groot-onderhoudsbeurt na de restauratie.
AOK, inv.nr. 1882 (gegevens orgel)

*Enige verdere gegevens*Versiering orgel

Uit het vorenstaande weten we dat op het orgel eens het wapen van de
stad Kampen prijkte en dat dit vermoedelijk in 1754 werd vervangen
door een zonneklok, toen het orgel door A.A. Hinsz verbouwd werd. In
de 18-eeuw kwamen klokken op orgels in de mode. Aardig is dat bij de
demontage van het orgel in 1964 tussen allerhande rommel deze 'zonne-
klok' werd aangetroffen, zonder uurwerk. De gevonden klok werd geres-
taureerd en van een nieuw uurwerk (op batterij) voorzien en weer
geplaatst op de middentoren. Aan weerszijden kwam op de zijtoren een
hedendaagse betonnen tuinvaas, waarop een houten deksel; nergens
waren oude exemplaren te krijgen en alleen de klok op de middentoren
was te kaal.

Het gegeven dat in 1913 drie houten engelen met bazuin van het orgel
werden verwijderd stelt ons voor het probleem dat niet bekend is
wanneer deze drie engelen er op geplaatst zijn en ook dat we de
redenen niet weten waarom ze zijn verwijderd.

De beide wangstukken die links en rechts de bovenkas sieren zullen
uit de tijd van Hinsz zijn. De linker is versierd met viool en
strijkstok, een fluit en een muziekpartituur. De rechter heeft een
trompet en een hoorn als versiering. De voor de frontpijpen geplaat-
ste sierstukken zijn alle nieuwe. Van de oude bleef niets (in Kampen)
bewaard.

Wel bewaard bleef het oude pedaal, dat thans een plaatsje in de archiefruimte van de kerk gevonden heeft. Bewaard en herplaatst werd ook de boekenmolen voor de grote muziekboeken van het zangkoor. Deze werd eerst vervangen door een demonteerbare aluminium boekenmolen, die echter niet voldeed. Daarom werd de 19e eeuwse lessenaar, na geschilderd te zijn in de kleur van het orgel, weer in ere hersteld.

Muziekboekenkast

In de archiefruimte staat ook de muziekboekenkast die tot 1964 tegen de linker zijkant van het orgel stond. Deze kast werd begin 19e eeuw gemaakt en heeft in de deuren en zijkanten uitneembare houten panelen waarachter zich fijn gaas bevindt. De vroegere indeling voor het opbergen van de muziek is niet bewaard gebleven. De kast is nog wel in gebruik voor het bewaren van muziekboeken, nu echter van die muziek die niet meer 'van deze tijd' is. Het oudste muziekboek is uit 1876, het is de Missa Exultet van Francisco Witt, Opus IX.

Het orgel na de restauratie (foto firma Vermeulen)

BLAASBALGTRAPPERS 1810-1923*Derk Stevens* 1810-1837

Juli 1810 werd hij in deze functie benoemd. Hij kreeg hiervoor als betaling vrij wonen. Later wordt dat veranderd in een jaarloon van f 50,00 per jaar.

AOK. inv.nr. 195 (Notulen Kerkbestuur 1809-1839, blz. 25);
inv.nr. 160 (Kasboek 1810-1827) en inv.nr. 161 (Kasboek 1828-1845).

Jacobus Werner 1838-1853

De eerste betaling aan hem als blaasbalgtrapper begint december 1838. Bij zijn overlijdensdatum op 27 februari 1853 staat vermeld: musicus.

AOK, inv.nr. 161 (Kasboek 1838-1845); inv.nr. 203 (Overledenen 1846-1861)

De weduwe van Jacobus Werner 1853-1856

Zij wordt betaald vanaf 6 maart 1853 tot 4 oktober 1856.

Op 1 april 1857 kreeg zij ontslag.

AOK. inv.nr. 162 (Kasboek 1846-1857); inv.nr. 196 (Notulen Kerkbestuur

G. J. Dieters 1856-1857

Hij werd op 12 november 1856 benoemd tot blaasbalgtrapper, en het kasboek vermeld: 31 dec. sal. orgeltrappen f 6,25.

AOK. inv.nr. 196 (Notulen Kerkbestuur 1840-1861); inv.nr. 162 (Kasboek 1846-1857)

G. Vreenegoor 1858-1869

In de kerkbestuursvergadering van 13 maart 1857 werd het voorstel gedaan om onderkoster Vreenegoor wegens zijn hoge leeftijd eervol te ontslaan per 1 april 1857 en hem dan te benoemen als orgeltrapper tegen een tractement van f 50,- per jaar. Volgens aanwezige kwitantie begint hij op 1 januari 1858 als blaasbalgtrapper en wordt hij betaald over de jaren 1861-1869.

AOK. inv.nr. 196 (Notulen Kerkbestuur); inv.nr. 1850 (gegevens orgel); inv.nr. 163 (Kasboek 1861-1869)

G. van Hulzen 1870-1901(?)

Voor het eerste halfjaar van 1870 wordt hij met name vermeld als blaasbalgtrapper, daarna is het alleen: betaald voor blaasbalgtrappen. Volgens de notulen van 20 december 1870 neemt hij 'dit postje' officieel aan.

AOK. inv.nr. 164 (Kasboek 1870-1882); inv.nr. 197 (Notulen Kerkbestuur 1862-1883)

In de Notulen Kerkbestuur wordt verder niets vermeld over deze functie en de Kasboeken 1883-1900 ontbreken.

J. van Hulzen 1901(?) - 1923

Rekening van J. van Hulzen voor een jaar 'balg' trappen over 1901. Daarna wordt wel de functie vermeld maar zonder naam.

AOK. inv.nr. 1851; inv.nr. 165 (Kasboek 1900-1911); en inv.nr. 166 (Kasboek 1912-1923)

Vanaf 1923 werd de windtoevoer geregeld via een één-pk windmotor en behoorde het blaasbalgtrappen tot het verleden. (AOK. inv.nr. 1857).

DE ORGANISTEN VANAF 1810

Wilhelmus Johannes Hemink 1810-1848 (geschreven: Willem Imming)

Geboren 2 februari 1793 en ingeschreven in het Doopboek van de Patersstatie(1). Juli 1810 besloot het Kerkbestuur 'de jongeling W.J. Hemink tot organist te benoemen(2). Vanaf februari 1835 was hij tevens koster. Om enige hulp te hebben bij beide functies moest hij ook enige leerlingen orgelless geven. Hij bleef organist tot eind 1848(3).

(1) AOK, inv.nr. 736 (Doopboek Patersstatie 1687-1831)

(2) AOK, inv.nr. 54 (Dagboek Doorenwaard, dl. I, blz. 206-207)

(3) AOK, inv.nr. 196 (Notulen Kerkbestuur 1840-1861. 30 oktober 1848)

A.F. Hendriks 1849-1856

De Notulen van 3 oktober 1848 vermelden: ...om de muziekmeester A. Hendriks voor zijn bijzondere muzyk orgelspelen ... een geldelijke subsidie te verlenen. Dit werd toegestaan. Maar reeds in de vergadering van 30 oktober werd besloten hem met ingang van 1 januari 1849 tot vaste organist te benoemen. Hij bedankt in oktober 1856 wegens vertrek naar elders(1).

AOK, inv.nr. 196 (Notulen Kerkbestuur 1840-1861)

Hermanus Theodorus Breyinck 1856-1861

Geboren te Zwolle 10 januari 1825(1). In de vergadering van het Kerkbestuur van 12 november 1856 werd medegedeeld dat 'de heer Th. Breyinck de betrekking als organist met behulp van de heer G.J. Dieters op zich heeft genomen' en 6 februari 1857 werd gezegd: tegen een salaris van f 200, later werd dit verlaagd tot f 150, (2). Hij overleed 8 december 1861(3).

(1) AOK, inv.nr. 217 (Parochieregister 1860, blz. 25)

(2) AOK, inv.nr. 196 (Notulen Kerkbestuur 1840-1861)

(3) AOK, inv.nr. 204 (Overledenen 1861-1876)

*Ontoerangen van het Bestuur der O.L. Vrouwekerk
 de Somma van ~~vijs~~ en ~~Twentig~~ ~~Gulden~~
 voor halfjarig honorarium der betrekking als Organist
 verschenen op hofden. ~~...~~
 Kampen den 1. Julij 1858
 G. J. Dieters*

Gezamenlijke kwitantie van H.Th. Breyinck
 en G.J. Dieters, 1858 (AOK).

Gerhardus Johannes Dieters 1861-1884

Geboren 25 januari 1822. Op latere leeftijd woont hij aan de Oudestraat en is van beroep horlogemaker(1). Vele jaren werd door hem een pendule in de kerk opgewonden. de klok op het orgel. Na het overlijden van zijn compagnon werd hij de vaste organist. Hij overleed 2 februari 1884(2).

(1) AOK. inv.nr. 217 (Parochieregister 1860. blz. 45.)

(2) AOK. inv.nr. 205 (Overledenen 1877-1909)

Hermanus Johannes Dieters 1884-1927

Geboren 26 maart 1855 als zoon van G.J. Dieters(1). Hij viert in 1924 zijn 40-jarig jubileum als organist. Juni 1927 werd voor hem pensioen aangevraagd(2). Hij overleed 21 december 1932 te Achterveld(3).

(1) AOK. inv.nr. 217 (Parochieregister 1860. blz. 45)

(2) AOK. inv.nr. 198 (Notulen Kerkbestuur 1884-1940)

(3) AOK. inv.nr. 206 (Overledenen 1909-1950)

Frans van de Werdt 1927-1963-(1967)

Geboren 26 oktober 1900(1). 23 September 1926 werd hij hulporganist(2). Eind 1927 werd hij vaste organist. 1 Januari 1967 nam hij afscheid van zijn functie in de Noodkerk aan de Burgwal. Niet aan het orgel maar aan het harmonium. De O.L.Vrouwekerk was wegens restauratie gesloten en het orgel gedemonteerd. Hij overleed 2 februari 1974

(1) AOK. (inv.nr. 239 (Register Memoriale, bidprentje)

(2) AOK. inv.nr. 198 (Notulen Kerkbestuur 1884-1940)

Ton van den Berg 1976-....

Geboren 23 maart 1956. December 1973 werd hij organist in de Noodkerk (gebouwd in de tuin van de pastorie, Burgwal 105) en vanaf Kerstmis 1975 in de O.L.Vrouwekerk waar hij tot september 1976 speelde op een elektronisch orgel. daarna op het gerestaureerde Hinszorgel. dat op 16 september 1976 weer in gebruik werd genomen. Na de muziekschool in Kampen gevolgd te hebben ging hij naar het Conservatorium in Zwolle. waar hij in 1984 slaagde voor zijn orgelstudie.

*De Heeren Regenten van
De Lieve Vrouwe Kerk
Kampen Van P. J. Dieters' debet
voor het opwinden van een Pendule van
den 2 Januarij 1858 tot Januarij 1859 / 3 0.0
Voldaan. P. J. Dieters
1859*

Kwitantie van G.J. Dieters voor het opwinden van de klok (AOK)

DE ORGELS VAN DE VOORMALIGE SCHUILKERKEN

St. Nicolaas (pastoorsstatie) 1682-1857

Hoewel de beide Kamper schuilkerken niet meer bestaan, willen we hier toch ook aandacht aan besteden, omdat in beide kerkjes een Hinszorgel heeft gestaan.

Na de woelige tijden van reformatie en beeldenstorm was het de katholieken verboden hun godsdienst te beleven. Rondtrekkende priesters zorgen af en toe voor een beetje geestelijk leven. Zij vonden meestal onderdak bij de katholiek gebleven voorname families. Na de franse bezetting in 1672 was er misschien iets van een tolerante geest blijven hangen en kwam er iets meer vrijheid. In 1682 kocht pastoor Theodorus Voorst(1) een huis op de Burgwal, genaamd 'De drie Schelvisse' en stichtte daar op de eerste verdieping een schuilkerk onder het patronaat van St. Nicolaas. In 1752 vroeg en kreeg pastoor Gerhardus Mulders toestemming van het stadsbestuur om een orgel in zijn kerk te mogen plaatsen(2). Het werd gebouwd door Albert Anthoni Hinsz. Het getekende contract bleef bewaard en ook de lijst van intekenaren. Het orgel deed dienst tot 31 december 1856 toen de pastoorsstatie werd gesloten. De inventaris werd toegewezen aan de nieuw opgerichte parochie IJsselmuiden. De parochie Kampen 'kocht' orgel en en altaar terug van de parochie IJsselmuiden. Kerk en pastorie bleven eigendom van de parochie Kampen. December 1859 werden kerk en pastorie verkocht voor f 5091.00.(3) Eind 1863 werd het orgel verkocht naar Arnhem. Naspeuringen daar bleven zonder resultaat. De kerk werd later onderdeel van een stalhouderij en daarna van een garage. In 1984 werd het inwendig nog als kerk herkenbare gebouw gesloopt in verband met de bouw van een nieuw verpleeghuis. De pastorie is het huidige pand Burgwal 57.

(1) J.H.P. Ennema. Het schuilkerkje aan de Rijnvischgang (1682-1857), in *Kamper Almanak 1941-42*, pag. 180-210.

(2) Een Resolutie uit 1752 zegt hierover: 'de vraag of het nieuwe orgel in de Roomsche Kerk in de Rijnvischgang met voorkennis van de Magistraat is daargesteld, bevestigend beantwoord'. (GAK. OA, inv.no. 49, fol. 100.)

(3) AOK, inv.nr. 196 (Notulen Kerkbestuur 1840-1861).

Het orgel

1751 17 mei

De Groninger orgelmaker A.A. Hinsz heeft een bestek gereed voor een nieuw te plaatsen orgel in de schuilkerk. Het was een eenklaviers orgel, met een omvang van C-c''''.

De dispositie luidde:

1. Prestant	4v	4. Nassat	3v
2. Helpijp	8v	5. Superoctaaft	2v
3. Fluit	4v	6. Scherp	3 a 4 sterk

Stemming: 'Camerton', de windtoevoer werd verzorgd door twee 'blaesbalken' De kosten bedroegen 450 Car. gld.

Omstreeks Kerstmis 1751 was het orgel klaar en de betaling vond plaats op 10 januari 1752.

Onder aan de lijst van intekenaren staat vermeld dat pastoor G. Mulders, naast een gift van f 100.00 ook verder belangrijk in de kosten bijdroeg door het in de kost nemen van de orgelbouwer en zijn zoon en de verzorging van vier timmerlieden overdag: '... heeft op zijn eigen kosten ses weken lang den orgelmaeker met

4

Twee Bleekbalcken, woot ver Zo wel de Bladen, als ook
 de Falten ver Eyken hout maeten Zyn, vorder met wit bereit
 Leer betrokken, en op een aparte Plaat Maeten Leggen,
 De Windteydingen, daer ver af, nu de Wind Leed maeten ook
 ver Eyken hout worden gemaakt, als meede een Tremelant

5

De Orgelmaker Zal alle onkosten dragen, niet alleen
 daer te Noede te Leveren, Maar ook in malkeanderen brengen
 En Compleet verveerdigen, Dog het Leef of Snydwerk Blijft
 tot Late van de Besteders

6

De Orgelmaker Mr. Anthoni Hinze neemt an
 het werk in alle deelen vengotkean, en wel te Zullen maken
 Gelyk in dit opstel vermeld staat voor de Som ver 450 guld.

7

Dit Beked verwoordet voor de somme ver vier hondert en
 Twintig Caroli Guld, en Zo haer oventyid te Leveren
 En alles verveerd Zynde Zal de Betalinge gelykden
 Het Nektens deel Zyn twee ver twee gelyk Zy beide gemacht
 En weder Zyts onschetpente

Campen den 11. Mey 1753

Mr. Anthoni Hinze
 Orgelmaker.

Binnenstaande Som is my
 ondergeschreeven ten rolle
 te sank goldaan. en passere
 desen voor Quitantie.

Campen con 10. Janu. 1752. Mr. Anthoni Hinze

De achterzijde van het door A.A. Hinz ondertekende contract
 voor het orgel in de schuilkerk St. Nicolaas
 (AOK, inv.nr. 622)

sijn soon in eeten en drincken onderhouden; ook 4 maent de timmerlieden. 's morgens een ieder gegeven een glas jenever en 's agtermiddags bier, sooveel als sij lustden. Met de wijn die geconsumeerd is, als wij bij malkanderen geweest sijn om over het orgel en de galerijen te spreken, dat verscheijden keeren gebeurt is, kost mij te samen meer als 100 gulden'. De totale kosten bedroegen, voor orgel en galerijen, 714-4-8 gld(1). Het transport van het orgel uit Groningen tot aan Lemmer wordt niet genoemd, maar wel dat het vanaf Lemmer per boot naar Kampen werd vervoerd. Daarna werd het door slepers naar de schuilkerk gebracht. Het orgel was versierd met snijwerk. Diverse kleinere benodigdheden werden in Kampen gekocht. Hout werd geleverd door Burgm. Stennekes, die ook hout leverde voor de reparatie van het Buitenkerkorgel in 1754(2). Als laatste post staat vermeld: gordijnen aan het orgel.

(1) AOK, inv.nr. 622 (Archief Schuilkerk St. Nicolaas, Bestek orgel en lijst intekenaren)

(2) GAK, OA, inv.nr. 622 en 623.

1798 Voor reparatie aan het orgel f 50.00.

1799 29 juni

Aan de orgelmaker f 5.00.

1801 10 oktober

Voor de orgelmaker f 2.00.

1802 4 juni

Aan de orgelmaker f 16-8-0.

1803 20 oktober

Aan H. Frijtag orgelmaker f 2-10-0.

1804 26 september

Aan de orgelmaker H.H. Frijtag f 20.00.

1805 11 januari

Aan H.H. Frijtag orgelmaker f 3.00.

1807 Aan de orgelmaker f 4-0-0.

AOK, inv.nr. 607 (Archief Schuilkerk St. Nicolaas, Contra-boek 1782-1809)

1856 31 december

Op die dag werd de schuilkerk gesloten en de O.L.Vrouwekerk als parochiekerk in gebruik genomen. De aartsbisschop behield zich het recht voor om over gebouwen en eigendommen een nadere beslissing te nemen.

1857 7 december

Het kerkbestuur vraagt aan de aartsbisschop hoe te handelen met de in de opgeheven schuilkerken aanwezig orgels en altaren.

1858 19 november

Het kerkbestuur van Kampen schrijft aan de aartsbisschop dat er enige twijfel is of ook het altaar en het orgel uit de St. Nicolaasstatie aan IJsselmuiden vervallen omdat die toch 'spijkervast' zitten en dus niet tot losse kerksieraden gerekend kunnen worden. Het antwoord is dat altaar en orgel ook voor de parochie IJsselmuiden zijn.

1858 29 november

Pastoor M.J. Vinke van IJsselmuiden heeft van de aartsbisschop toestemming gekregen om met de parochie Kampen een schikking te maken omtrent orgel en altaar en enige zilveren voorwerpen. De parochie Kampen betaald f 1000.00 aan de parochie IJsselmuiden en mag dan altaar en orgel houden. De zilveren voorwerpen worden getaxeerd op f 208,00. De parochie Kampen betaald f 792.00 en

draagt de zilveren voorwerpen over aan de parochie IJsselmuiden.

AOK, inv.nr. 721: 723: 724 (Archief Schuilkerk St. Nicolaas, diverse brieven)

1859 6 april

Aangezien het orgel en het altaar in de St. Nicolaasstatie nog niet kunnen worden afgebroken wordt de kerkruimte afgesloten.

1859 21 december

Pastorie en kerk van de St. Nicolaasstatie zijn verkocht voor f 5091.00.

AOK, inv.nr. 196 (Notulen Kerkbestuur 1840-1861).

1864 18 februari

Verkoop van een oud orgel uit de voormalige huiskerk f 300,00. De f 300,00 voor het orgel uit Arnhem zijn binnengekomen. We mogen dus veronderstellen dat het orgel naar Arnhem verkocht is.

AOK, inv.nr. 184 (Rekening en Verantwoording 1864); inv.-nr. 197 (Notulen Kerkbestuur 1862-1883).

N.B. Informatie bij het Gemeente Archief Arnhem: bij de Zusters van Liefde en bij de St. Eusebiusparochie leverden geen informatie op. Veel archiefstukken zijn in de Tweede Wereldoorlog verloren gegaan.

St. Franciscus (patersstatie) 1674-1857

Na de reformatie was het klooster van de Minderbroeders of Franciscanen voor hen gesloten. De paters waren vertrokken maar waren niet vergeten dat er in Kampen zo lang een kloostervervesting was geweest. In 1637 is hier pater Clingius(1) werkzaam. Waar hij verblijf hield weten we niet. In 1674 is er vermoedelijk al een schuilkerk voor de paters in het huis Voorstraat/Blauwehandsteeg, wat ook nu nog bekend staat als De Paterskerk. Daarom is het wat vreemd als in augustus 1690 verboden wordt het huis van Jonkheer Johan Theodoor toe Boecop(2), gelegen Achter de nieuwe Muur (nu de Voorstraat) in te richten tot schuilkerk, omdat die er al was. In 1702 werd in het voorhuis van de kerk pater Jacobus de Richter begraven(3). In 1776 werd de schuilkerk voorzien van een orgel, gebouwd door A.A. Hinsz(4).

Ook deze schuilkerk werd 31 december 1856 gesloten. De paters kregen als nieuw werkterrein de parochie Lichtenvoorde. Ze namen een aantal losse kerkornamenten mee en de Pater Provinciaal van de orde bood pastorie en kerk aan aan de aartsbisschop die er verder over kon beschikken. Het kerkbestuur van Kampen kreeg opdracht een inventaris op te maken en tevens een taxatierapport van de onroerende eigendom. Beide moeten worden opgestuurd naar Pater Provinciaal in Weert. Juni 1858 krijgt het kerkbestuur bericht dat in verband met verhuur van de gebouwen altaar en orgel mogen worden afgebroken maar wel goed moeten worden opgeslagen omdat ze zijn toegewezen aan de parochie IJsselmuiden. In november 1858 vindt de overdracht plaats van 'het gebouw met kerk cum annexis, staande en gelegen achter de Nieuwe Muur, vroeger de St. Franciscusstatie' aan het kerkbestuur van IJsselmuiden. Deze laat in 1859 de pastorie voor bewoning geschikt maken (beneden en bovenwoning) en verhuurd deze dan voor f 300,00 per jaar. Vermoedelijk wordt de kerk, die langs de Blauwehandsteeg stond, in 1871 verbouwd tot vier woonhuizen. Als in IJsselmuiden in 1919 een nieuwe parochiekerk moet worden gebouwd geeft de aartsbisschop hiervoor toestemming onder beding dat een aantal onroerende goederen moet

worden verkocht. De vroegere pastorie en kerk van de patersstatie worden dan verkocht. (5) Ennema (6) schrijft dat het huis was bepleisterd en bewoond werd door twee gezinnen. Zo rond 1960 werd het deel langs de Voorstraat gerestaureerd en het deel langs de Blauwehandsteeg afgebroken. De Rijkspolitie te water had er lange tijd haar kantoor.

- (1) AOK, inv.nr. 238 (Register Memoriale, afd. III, blz. 3)
- (2) Mr. J. Nanninga Uitterdijk, *Merkwaardigheden van Kampen*. Kampen 1878, blz. 60.
- (3) AOK, inv.nr. 196 (Notulen Kerkbestuur 1840-1861, 24 november 1857). Het stoffelijk overschot werd herbe-graven in een graf dat de paters sinds 1832 bezaten op de Algem. Begraafplaats van Kampen in IJsselmuiden.
- (4) Geen gegevens AOK. Vermeld bij G.H. Broekhuizen, uitg. Ned. Ver. v. Muziekgeschiedenis.
- (5) AOK, inv.nr. 751, 753, 754, 755, 757, 759 (Archief Schuilkerk St. Franciscus, diverse correspondenties); en Archief Parochie IJsselmuiden, (hierna APIJ) Notu-len 1857-1875 en latere jaren.
- (6) J.H.P. Ennema, *Kampen, de aloude Hanzestad*. Amsterdam 1946, blz. 92.

Het orgel

1776 Het orgel in de kerk der R.Cath. Gemeente aldaar H. Franciscus gewijd is gemaakt in 1776 door de beroemde orgelmaker A.A. Hintsch te Groningen.

Manuscript G.H. Broekhuizen, uitg. Ned. Ver. van Muziek-geschiedenis.

1822 Het orgel wordt gerepareerd door N.A. Lohman en Zonen orgelma-kers te Groningen. Heeft 7 stemmen van 4 octaaf, een handkla-vier, aangehangen pedaal van 1 1/2 octaaf en twee blaasbalgen.

Dispositie:

1. Prestant	4v	
2. Holpijp	8v	
3. Gedakte fluit	4v	
4. Nasat	3v	
5. Octaaf	2v	Afsluiting
6. Quint	1 1/2v	Tremulant
7. Voxhumana		Ventil

E.G.J. Gregori, *Histoire de la Facture et des Facteurs d'Orguss*, pag. 132: 'Ils ont amélioré et réparé les orgues de ... Kampen.' het gaat hier over N.A. Lohman.

1856 31 december

Op deze dag werd de schuilkerk gesloten

1858 14 november

Huis en kerk van de voormalige patersstatie aan de parochie IJsselmuiden overgedragen.

1859 15 maart

Het kerkbestuur van IJsselmuiden vraagt aan de aartsbisschop of orgel en altaar aan Kampen mogen blijven. Het antwoord is: nee. Kampen moet ze zo snel mogelijk aan IJsselmuiden afstaan.

APIJ, Register Memoriale, hfdst. II.

1861 oktober

Begonnen wordt met het plaatsen van het orgel afkomstig uit de gesupprimeerde patersstatie te Kampen in de nieuw gebouwde kerk van de parochie IJsselmuiden.

22 oktober deelt de pastoor in de vergadering mee dat het orgel bespeeld kan worden.

APIJ. Notulen Kerkbestuur 1857-1875.

1862 26 augustus

Aan Z. v. Dijk orgelmaker f 32.00.

1863 27 december

Aan Z. van Dijk f 6.00.

1865 31 december

Aan Z. van Dijk voor het orgel f 12.00.

1866-1872

Jaarlijks stemmen van het orgel door Z. van Dijk. f 6.0.

1873 24 april en 3 decembe

Aan Z. van Dijk voor herstel orgel f 21,96 en voor stemmen f 6,00.

1874 31 decembe

Aan Z. van Dijk f 32,44.

1875-1890

Jaarlijks stemmen van het orgel door Z. van Dijk. f 6.00.

APIJ. Kasboek 1859-1890.

1891 en 1894

Jaarlijks stemmen van het orgel door Z. van Dijk. f 6.00.

APIJ. Kasboek 1891-1916.

1896-1916

Jaarlijks stemmen van het orgel door J. Proper. f 6.00.

APIJ. Kasboek 1891-1916.

1917-1918

Jaarlijks stemmen van het orgel door J. Proper. f 6.00.

APIJ. Kasboek 1917-1921.

1919 Afbraak van de R.K. kerk in IJsselmuiden (voor nieuwbouw) en verkoop van het orgel aan de Gereformeerde Kerk van Elburg die het gebruikte om een ander orgel te bouwen.

M. Seybel, *Zes eeuwen Veluwe orgels*. Zaltbommel 1975. pag. 40-43.

N.B. Het archief van de Parochie IJsselmuiden is ongeordend. Het was niet mogelijk gegevens over de verkoop van het orgel in 1919 te vinden.

1974 Nadat men in de Gereformeerde in Elburg kerk een nieuw orgel had geplaatst werd het orgel uit 1919 door de Firma Hendriksen en Reitsma gedeeltelijk gebruikt voor een nieuw koororgel in de Ned. Herv. kerk van Elburg. Bewaard uit het Hinszorgel zijn gebleven de Holpijp 8v en de Fluit 4v.

Het Orgel. 1974. pag. 369.

Voor een uitgebreide informatie over Albert Anthoni Hinsz zie men: W.J. Dorgelo Hzn.. *Albert Anthoni Hinsz. Orgelmaker*. Augustinusga. 1985.

NAAMREGISTER

- Adema. Joseph 13, 17, 18
 Andries. Mr. 8
 Amsinck Amsinck 10
- B. H.V. 10
 Berber (schilder) 12
 Berg. T. v.d. 25
 Berrentsz., Johann 9
 Boecop. Arent toe 4, 5
 Boecop, Jonkheer Johan
 Theodoor toe 29
 Bourgondië, Philips van 6
 Bouwsz., Boldewijn 9
 Braconier, A.P. de 12
 Brink, L. v.d. 7, 12
 Breyinck, B. 15
 Breyinck, H.Th. 24
 Broekhuizen, G.H. 12, 30
 Bruinier, G. 12
- Claus. Z.K.H. prins 5
 Clingius, (pater) 29
 Cornelis, Mr. 6, 9
 Covelen zie Koblens
 Cressant, I. 5
 Cuypers. P.J.H. 4
- Damme. Johan ten 6, 8
 Diender. H.C. 10
 Dieters. H.J. 15, 25
 Dieters. G.J. 24, 25
 Dijk, Zwier van 7, 14, 15,
 16, 17, 31
 Doorenweerd. Bernardus
 (pastoor) 12, 13, 24
 Dorgelo, W.J. 31
 Don, J. 7, 9
 Doper. Johannes de 5
 Dubboltz., Geze 9
 Dullingen. Everwijn 11
 Dussen, van der 13
 Duyschot, Johan 10
- Ennema. J.H.P. 26, 30
- Ferhmann. C.N. 5
 Figge. Johan 12
 Flentrop, Firma 21
 Frans, mr. 8
 Freytag. H.H., 13, 28
- Geertszoen. Mr. Johan 8, 9
 Gijssen. Engbert 9
 Goertsz. Andries 6
 Gregori. E.G.J. 30
- Gruisen. A. van 13
 Gruisen. W. 13
- Harst. J.J. van der 19
 Heerde. Willem van 12
 Heide. Clamer ter 7
 Hemink, W.J. 24
 Hendriks, A.F. 24
 Hendriksen en Reitsma. Firma 31
 Hennephof, Derk 14, 15
 Hess, J. 11
 Hinsz, A.A. 7, 11, 21, 27, 29, 30
 Hulst, K. van 14
 Hulzen, G. van 23
 Hulzen, J. van 23
- Idze. Schipper 9
 Igerman, Claes 9
 Indyck. Mr. G. 9
- Jalinck, Joost Dirck 10
 Johan. Mr. 9
- Keijzer. H.Th. 16
 Kesselaar. B. 12
 Keulen. Ruther van 4
 Kevelham. mr. G.J. 10
 Kley. W.D. v.d. 2
 Koblens. Johan van 8
 Kuiper. P.J. de 4
- Laarman, G.J. 15
 Laarman. W.J. 15
 Leembroek, B. 12
 Lodewijk Napoleon 4, 12
 Loghem. Van 17
 Lohman. N.A. 30
- Mengelberg, Atelier 4, 5
 Mierlo. Th. M. van 2, 5
 Morlett II, Jan 7, 10
 Morlett III, Jan 7, 9, 10
 Mulders. Gerhardus (past.) 26
- Naber 14
 Nanninga Uitterdijk. J. 5, 7, 8, 30
- O.L.Vrouwebroederschap 4, 6, 8
- Plos. H. 14
 Proper. J. 16, 17, 31
 Putten, J. van 18
- Richter, Jacobus de
 (pater) 29

Schilder. K. 7
Seijbel, M. 8, 31
Slegel. Familie 7, 9
Slik. Firma 19
Stennekes (Burgm.) 28
Stevens. Derk 13, 23
Stromberg. G. 11

Tepe. A. 7, 15

Vecht. Herman van der 9
Vente. M.A. 8, 9, 21
Vermeulen. Firma 7, 18,
19, 22
Vienden. Hendrick van 9
Vinke. M.J. (past.) 28

Voorst. Theodorus (past.) 26
Voet. Gijsbert 9
Vreenegoor. G. 23
Vries. J. de 13

Wendele (in den Franckrijk) 9
Werdt, Frans van de 25
Werner, Jacobus 23
Werner, de wed. van Jacobus 23
Wezenberg. T. (pater) 5
Wiersma, Onno B. 9, 21
Wit, G. de 19
Witt, Francisco 22
Wou, Geert van 6, 7

Zuster van Liefde 29
Zwart, W.H. 2

